

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра готельно-ресторанної справи, туризму і рекреації

Тетяна ЛИСЮК

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ТУРИЗМІ

методичні рекомендації до виконання ІНДЗ для здобувачів другого
(магістерського) рівня вищої освіти спеціальності ІЗ Туризм і рекреація
освітньо-професійної програми Туризм

Луцьк – 2025

УДК 338.48:330.341(072)

Л - 63

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Волинського національного університету імені Лесі Українки
(Протокол №6 від 19 лютого 2025 р.)

Рецензент:

Павлова О.М. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки і торгівлі Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Лисюк Т.В.

Л – 63 Інноваційні технології в туризмі: методичні рекомендації до виконання ІНДЗ для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності ІЗ Туризм і рекреація освітньо-професійної програми Туризм. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2025. 26 с.

Методичні рекомендації спрямовані на забезпечення здобувачів вищої освіти знаннями, навичками та практичними інструментами для самостійного дослідження сучасних інноваційних процесів у туристичній сфері. Рекомендації містять комплексний підхід до вивчення та закріплення ключових аспектів інноваційної діяльності, включаючи теоретичний аналіз, дослідницькі завдання, креативні рішення, які сприяють розвитку критичного мислення.

Зміст ІНДЗ охоплює аналіз інноваційної політики сталого розвитку, стратегій суб'єктів туристичного бізнесу, цифрових трансформацій, новітніх трендів, механізмів державної підтримки та фінансового забезпечення впровадження інновацій.

Особлива увага приділяється регіональному розвитку та адаптації світового досвіду до українських реалій.

Методичні рекомендації до виконання ІНДЗ допоможуть здобувачам поглибити знання про інноваційні процеси у сфері туризму, навчитися аналізувати сучасні тенденції та застосовувати отримані знання у практичній діяльності. Рекомендації сприятимуть розвитку творчого та стратегічного мислення, що є важливим для формування висококваліфікованих фахівців у сфері туризму та рекреації.

УДК 338.48:330.341(072)

©Лисюк Т.В. 2025

©Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ.....	5
ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ).....	6
ОФОРМЛЕННЯ, ПОДАННЯ ТА ЗАХИСТ ІНДЗ.....	20
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДЗ.....	23
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	24

ПЕРЕДМОВА

Сучасний туризм як одна з найбільш динамічних галузей світової економіки активно впроваджує інноваційні технології, що сприяють підвищенню конкурентоспроможності, ефективності управління та сталому розвитку регіонів. В умовах глобалізації та цифрової трансформації важливим аспектом підготовки фахівців туристичної сфери є оволодіння новітніми технологічними рішеннями, стратегічними підходами до розвитку галузі та вміння застосовувати інновації на практиці. Саме тому виникає необхідність глибокого дослідження сучасних тенденцій, механізмів та перспектив впровадження інноваційних технологій в туризмі.

Методичні рекомендації до виконання індивідуальних науково-дослідних завдань (ІНДЗ) з освітнього компонента «Інноваційні технології в туризмі» розроблені для забезпечення системного підходу до вивчення ключових аспектів інноваційної діяльності у сфері туризму.

Рекомендації орієнтовані на здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти та сприяють формуванню їх дослідницьких компетентностей, критичного мислення та практичних навичок щодо аналізу, оцінки та впровадження інновацій у туристичній галузі.

У рамках ІНДЗ здобувачі матимуть змогу ознайомитися з теоретичними засадами інноваційного розвитку туризму, дослідити актуальні тенденції, проаналізувати практичні кейси та запропонувати власні креативні рішення.

Методичні рекомендації містять теоретичні, дослідницькі, практичні та креативні завдання, що дозволяють розширити знання здобувачів, поглибити їх розуміння сутності інноваційних процесів в туризмі та розвинути навички стратегічного планування.

Представлені матеріали охоплюють широкий спектр питань, пов'язаних із сучасними інноваційними технологіями в туризмі, включаючи цифровізацію, сталий розвиток, маркетингові стратегії, регіональну туристичну політику, державне регулювання та інвестиційне забезпечення інновацій.

Таким чином, виконання запропонованих завдань сприятиме розвитку професійних компетентностей майбутніх фахівців у сфері туризму і рекреації, допоможе їм критично оцінювати нові тренди та розробляти ефективні інноваційні стратегії.

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ

Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ) передбачає дотримання певних вимог щодо їх структури, змісту та оформлення.

ОСНОВНІ ВИМОГИ

1. Актуальність тематики – досліджувана проблема повинна відповідати сучасним тенденціям розвитку інновацій у сфері туризму та рекреації.

2. Науковий підхід – завдання мають містити теоретичний аналіз, обґрунтування дослідницьких методів та оцінку практичного значення отриманих результатів.

3. Структурованість та логічність викладу – ІНДЗ має включати такі основні розділи: вступ, огляд літератури, методику дослідження, аналіз і результати, висновки та список використаних джерел.

4. Практична значущість – у ІНДЗ необхідно запропонувати рекомендації або шляхи впровадження отриманих результатів у практичну діяльність.

5. Дотримання академічної доброчесності – категорично забороняється плагіат, необхідно використовувати коректне цитування та посилання на джерела.

6. Оформлення відповідно до вимог – текст повинен відповідати стандартам наукового стилю, оформлення має відповідати встановленим вимогам (шрифт, інтервал, посилання, ілюстрації, таблиці тощо).

Дотримання таких вимог забезпечить високу якість виконання ІНДЗ та сприятиме розвитку дослідницьких компетентностей здобувачів освіти.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ)

ТЕМА ІНДЗ: «АНАЛІЗ І ОЦІНКА МОЖЛИВОСТЕЙ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ»

Мета ІНДЗ: здійснити аналіз та оцінку стану розвитку інновацій у туристичній галузі Волинської області, з метою розробки стратегічних підходів до впровадження ефективних механізмів використання інноваційних продуктів і процесів, що сприятимуть конкурентоспроможності підприємств регіону.

ЗАВДАННЯ ІНДЗ

ЗДІЙСНИТИ КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ТА ОЦІНКУ СТАНУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Здобувачам освіти необхідно провести комплексний аналіз і здійснити оцінку стану інноваційної діяльності одного (на вибір) туристичного підприємства у Волинській області.

ЕТАПИ КОМПЛЕКСНОГО АНАЛІЗУ ТА ОЦІНКИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА

1. Підготовчий етап. Підготовчий етап є ключовим у процесі аналізу інноваційної діяльності туристичного підприємства, закладає основу для подальших досліджень, оцінки ефективності впроваджених змін та розробки стратегічних рекомендацій. На цьому етапі здійснюється ретельне планування, аналіз та організація ресурсів.

Основні кроки підготовчого етапу

Визначення мети та завдань. Перед початком роботи необхідно чітко окреслити цілі та завдання, які потрібно досягти. Це допомагає уникнути невизначеності та забезпечує спрямованість дій.

Аналіз ресурсів. Оцінка наявних матеріальних, фінансових, людських та часових ресурсів є ключовою складовою підготовки. Це дозволяє визначити можливі обмеження та способи їх подолання.

Розробка плану дій. Створення детального плану із зазначенням термінів, та очікуваних результатів дозволяє оптимізувати процес і забезпечити його контрольованість.

Підготовка необхідних матеріалів. Забезпечення всіх необхідних ресурсів гарантує безперебійність процесу та ефективність виконання завдань. Підготовчий етап закінчується, коли всі попередні дії завершені, і можна переходити до основного етапу виконання завдання або проекту.

Формування інформаційної бази. Для проведення якісного аналізу необхідно зібрати відповідні дані та сформувати інформаційну базу. Джерела інформації можуть включати:

- внутрішню документацію підприємства;
- дані ринкових досліджень;
- зворотний зв'язок від клієнтів і партнерів;
- законодавчу та нормативну базу.

Якісна та достовірна інформація є критично важливою для адекватної оцінки інноваційної діяльності та прийняття зважених рішень.

Визначення методів оцінки. На підготовчому етапі необхідно визначити методологічні підходи для проведення аналізу та оцінки ефективності інноваційної діяльності.

Основні методи включають:

- **економічний аналіз** (аналіз фінансових показників (прибуток, рівень інвестицій в інновації, розрахунок рентабельності впроваджених інновацій, оцінка економічного ефекту від інноваційної діяльності);
- **SWOT-аналіз** (визначення сильних і слабких сторін інноваційної діяльності підприємства, оцінка зовнішніх можливостей та загроз для інновацій);

- **PESTEL-аналіз** (дослідження впливу політичних, економічних, соціальних, технологічних, екологічних та правових факторів на інноваційну діяльність);
- **Бенчмаркінг** (порівняння інноваційного рівня підприємства з провідними конкурентами та найкращими світовими практиками);
- **методи експертного оцінювання** (опитування експертів, анкетування керівників, для визначення перспектив розвитку інновацій).

Підготовчий етап дозволяє створити міцну аналітичну основу для подальших етапів оцінки інноваційної діяльності.

Чітке визначення цілей та завдань, системний підхід до збору інформації та застосування сучасних методів аналізу допомагають сформулювати об'єктивні оцінки про стан інноваційного розвитку туристичного підприємства та знайти шляхи його подальшого розвитку.

2. Моніторинг зовнішнього середовища підприємства: аналіз ринкових тенденцій, діяльність конкурентів та інших зовнішніх факторів, що впливають на інноваційні процеси.

Моніторинг зовнішнього середовища є важливим інструментом для підприємства, що прагне досягти успіху та розвивати інноваційну діяльність. Аналіз ринкових тенденцій, вивчення конкурентного середовища та оцінка зовнішніх факторів дозволяють адаптувати стратегії розвитку, своєчасно реагувати на зміни та використовувати нові можливості для вдосконалення продуктів і послуг.

Систематичний моніторинг і правильна інтерпретація отриманих даних є запорукою довгострокового успіху та стійкого розвитку підприємства.

Ефективне дослідження таких аспектів допомагає передбачати зміни на ринку, адаптувати стратегії та впроваджувати інновації, що сприяють конкурентним перевагам.

Аналіз ринкових тенденцій. Аналіз ринкових тенденцій є одним із ключових елементів моніторингу зовнішнього середовища, оскільки дозволяє підприємству:

- визначати динаміку попиту та пропозиції. Спостереження за змінами в поведінці споживачів, зростанням або спадом популярності певних туристичних продуктів і послуг допомагає передбачити зміни на ринку;

- аналізувати технологічні тренди. Технологічні новації значною мірою впливають на розвиток галузі, тому підприємства мають адаптувати свої виробничі процеси та туристичні продукти до нових технологій;

- оцінювати економічні показники. Макроекономічні фактори, такі як інфляція, курс валют, рівень безробіття та темпи економічного зростання, безпосередньо впливають на можливості розвитку бізнесу;

- стежити за змінами у регулюванні. Державна політика, нові закони та нормативно-правові акти можуть суттєво впливати на діяльність підприємств, зокрема на їх можливості щодо інноваційної діяльності.

Аналіз діяльності конкурентів. Моніторинг конкурентів дозволяє визначати сильні та слабкі сторони підприємства, а також адаптувати стратегії відповідно до ситуації на ринку.

Основні аспекти аналізу конкурентів включають:

- вивчення продуктового портфеля. Аналіз пропозицій конкурентів допомагає виявити недоліки власних туристичних продуктів та визначити можливості для покращення;

- оцінку маркетингових стратегій. Дослідження рекламних кампаній, каналів збуту та комунікаційних підходів конкурентів дозволяє виявити ефективні методи залучення клієнтів;

- вивчення фінансових показників. Аналіз доходів, витрат, прибутковості та інших фінансових аспектів конкурентів дає можливість оцінити їх фінансову стабільність та потенційні загрози;

- моніторинг інновацій. Спостереження за інноваційною діяльністю конкурентів допомагає оцінити рівень технологічного розвитку підприємства та знайти нові напрямки для вдосконалення туристичних продуктів і послуг.

Інші зовнішні фактори, що впливають на інноваційні процеси. Окрім ринкових тенденцій та діяльності конкурентів, на інноваційні процеси підприємства впливає ряд інших зовнішніх факторів:

- соціальні фактори. Зміни у демографічному складі населення, рівень освіти, культура споживання та соціальні очікування впливають на попит на туристичні продукти і послуги;

- політична ситуація. Політична стабільність, урядові програми підтримки інновацій, державні гранти та інші ініціативи сприяють або, навпаки, стримують розвиток інноваційних процесів;

- екологічні фактори. Зростаючий акцент на сталий розвиток та екологічні стандарти стимулюють впровадження нових технологій;

- глобалізація. Відкритість ринків, міжнародна співпраця та доступ до нових технологій сприяють більш швидкому обміну знаннями та впровадженню інновацій.

3. Аналіз внутрішнього середовища та ринкових можливостей: оцінка ресурсів підприємства, його інноваційного потенціалу та готовності до впровадження нововведень.

Аналіз внутрішнього середовища підприємства є важливим етапом стратегічного планування та прийняття управлінських рішень. Він дозволяє оцінити поточний стан підприємства, визначити його сильні та слабкі сторони, а також розробити ефективні стратегії для досягнення конкурентних переваг.

Основні аспекти аналізу включають оцінку ресурсів підприємства, його інноваційного потенціалу та готовності до впровадження нововведень.

Оцінка ресурсів підприємства. Ресурси підприємства поділяються на кілька основних категорій:

- фінансові ресурси. Включають власний капітал, кредити, інвестиції та інші джерела фінансування, необхідні для реалізації стратегічних ініціатив;
- матеріально-технічні ресурси. Оцінка наявного обладнання, виробничих потужностей, які забезпечують функціонування підприємства;
- кадрові ресурси. Визначення рівня кваліфікації персоналу, професійного досвіду, здатності до навчання та адаптації до змін;
- інформаційні ресурси. Включають бази даних, програмне забезпечення, системи управління та аналітики, які допомагають приймати обґрунтовані рішення.

Оцінка ресурсів дозволяє підприємству визначити можливості для розвитку, оптимізувати використання наявних активів і виявити потребу у додаткових ресурсах.

Інноваційний потенціал туристичного підприємства. Інноваційний потенціал туристичного підприємства визначає його здатність до розробки, впровадження та ефективного використання нових технологій, послуг і методів управління для підвищення конкурентоспроможності. Це ключовий фактор успіху в умовах мінливого ринку та зростаючих вимог споживачів.

Основні складові інноваційного потенціалу туристичного підприємства

Технологічні інновації:

- використання сучасних інформаційних технологій, таких як онлайн-Booking, віртуальні тури, мобільні додатки для планування подорожей;
- впровадження штучного інтелекту та чат-ботів для автоматизації обслуговування клієнтів;
- розвиток цифрового маркетингу через аналітику даних, персоналізовані пропозиції та CRM-системи.

Продуктові інновації:

- створення унікальних туристичних маршрутів, орієнтованих на нішеві ринки (еко-туризм, гастрономічний туризм, медичний туризм);
- впровадження інтерактивних екскурсій з доповненою реальністю;
- розвиток програм лояльності та гейміфікація взаємодії з клієнтами.

Організаційні інновації:

- оптимізація внутрішніх бізнес-процесів через автоматизацію та хмарні технології;
- гнучкі моделі управління персоналом, зокрема віддалена робота та партнерські програми з локальними бізнесами;
- використання методів дизайн-мислення для покращення клієнтського досвіду.

Соціальні та екологічні інновації:

- орієнтація на сталий розвиток: впровадження еко-френдлі ініціатив у готельному бізнесі та транспортних послугах;
- співпраця з місцевими громадами для створення автентичних туристичних продуктів;
- використання відновлюваних ресурсів та екологічних матеріалів у туристичній інфраструктурі.

Готовність до впровадження інновацій. Для успішного розвитку інноваційного потенціалу туристичне підприємство повинно:

- забезпечити постійне навчання персоналу та розвиток компетенцій у сфері технологій та клієнтського сервісу;
- залучати інвестиції у дослідження та впровадження новітніх розробок;
- формувати культуру інновацій та стимулювати співробітників до генерації нових ідей.

Інноваційний потенціал туристичного підприємства є визначальним чинником його успішності та конкурентоспроможності. Впровадження сучасних технологій, розробка нових туристичних продуктів та сталий розвиток допомагають адаптуватися до змін ринку та задовольняти потреби споживачів на найвищому рівні.

Аналіз внутрішнього середовища є ключовим інструментом для оцінки ресурсних можливостей підприємства, визначення його інноваційного потенціалу та рівня готовності до впровадження нововведень. Комплексний підхід до аналізу дозволяє розробити ефективні стратегії розвитку, сприяти

підвищенню конкурентоспроможності та забезпечити довгостроковий успіх підприємства.

4. Аналіз ефективності інновацій, визначення результатів та впливу інновацій на конкурентну позицію туристичного підприємства.

Інновації відіграють ключову роль у розвитку туристичних підприємств, оскільки дозволяють адаптуватися до змін ринку, покращувати якість послуг і підвищувати конкурентоспроможність.

Аналіз ефективності інновацій передбачає оцінку їх впливу на фінансові результати, операційну діяльність і ринкову позицію компанії.

Визначення ефективності інновацій. Ефективність інновацій у туристичному бізнесі можна оцінювати за кількома критеріями:

- фінансові показники – зростання доходів, рентабельність, окупність інвестицій в інновації;
- операційна ефективність – зниження витрат, підвищення продуктивності персоналу, оптимізація бізнес-процесів;
- задоволеність клієнтів – покращення рівня сервісу, збільшення кількості повторних бронювань, зростання позитивних відгуків;
- технологічні зміни – впровадження нових цифрових рішень, автоматизація процесів, використання штучного інтелекту та Big Data для персоналізації послуг.

Вплив інновацій на конкурентну позицію. Інновації можуть суттєво змінити конкурентне становище туристичного підприємства, забезпечуючи:

- диференціацію на ринку – унікальні послуги або нові формати туризму допомагають компанії виділятися серед конкурентів;
- розширення клієнтської бази – залучення нових сегментів споживачів через впровадження інноваційних маркетингових стратегій;
- підвищення лояльності клієнтів – застосування інноваційних підходів у програмі лояльності та персоналізації пропозицій;

- зниження витрат – автоматизація процесів та використання новітніх технологій дозволяють зменшити операційні витрати;
- глобальну інтеграцію – вихід на міжнародні ринки через цифрові платформи та онлайн-сервіси.

Методи оцінки ефективності інновацій. Для вимірювання результатів впровадження інновацій використовують такі методи:

- фінансовий аналіз – розрахунок ROI (рентабельність інвестицій), NPV (чиста приведена вартість) та інших показників ефективності інвестицій;
- SWOT-аналіз – оцінка сильних і слабких сторін підприємства після впровадження інновацій;
- аналіз конкурентоспроможності – порівняння позиції підприємства до та після впровадження інновацій;
- дослідження споживчої поведінки – опитування клієнтів, аналіз відгуків та поведінкових моделей споживачів.

Інновації є стратегічним інструментом для туристичних підприємств, що забезпечує їх стійкість та розвиток на конкурентному ринку. Системний підхід до аналізу ефективності інновацій дозволяє виявити сильні та слабкі сторони впроваджених змін, оптимізувати стратегію управління та досягти максимального ефекту для бізнесу.

Успішне впровадження інновацій підвищує конкурентоспроможність туристичних компаній, сприяє покращенню клієнтського досвіду та забезпечує довгострокову стабільність бізнесу.

- **оцінка ризиків реалізації інноваційних технологій:** ідентифікація можливих перешкод і ризиків, пов'язаних з інноваційною діяльністю.

5. Оцінка ризиків реалізації інноваційних технологій

Реалізація інноваційних технологій завжди супроводжується певними ризиками, які можуть вплинути на успіх проєкту та загальну ефективність бізнесу. Основні категорії ризиків включають:

- фінансові ризики – перевищення бюджету, недостатнє фінансування, низька рентабельність інвестицій;
- технологічні ризики – технічні збої, несумісність нових технологій із існуючими системами, швидке старіння технологій;
- операційні ризики – недостатня кваліфікація персоналу, складність у впровадженні нових процесів, потреба у додатковому навчанні;
- ризики безпеки та конфіденційності – кібератаки, витік даних, недостатній рівень захисту інформації;
- маркетингові ризики – відсутність попиту на нові послуги, негативна реакція клієнтів, недооцінка ринкових тенденцій;
- юридичні ризики – відповідність нормативним вимогам, зміни у законодавстві, патентні обмеження.

Для мінімізації ризиків необхідно проводити попередній аналіз, розробляти стратегії їхнього зниження та використовувати гнучкі підходи до впровадження інновацій.

Інновації є стратегічним інструментом для туристичних підприємств, що забезпечує їх стійкість та розвиток на конкурентному ринку. Системний підхід до аналізу ефективності інновацій дозволяє виявити сильні та слабкі сторони впроваджених змін, оптимізувати стратегію управління та досягти максимального ефекту для бізнесу.

Успішне впровадження інновацій підвищує конкурентоспроможність туристичних компаній, сприяє покращенню клієнтського досвіду та забезпечує довгострокову стабільність бізнесу.

6. Оцінка ефективності інноваційної діяльності: вимірювання успішності та результативності впроваджених інноваційних рішень.

Результативність інноваційних рішень можна оцінювати за такими критеріями:

- економічний ефект – збільшення прибутковості, скорочення витрат, підвищення продуктивності праці;

- соціальний ефект – покращення умов праці, зростання рівня задоволеності персоналу, соціальна відповідальність підприємства;
- технологічний ефект – підвищення технологічного рівня підприємства, вдосконалення виробничих процесів, впровадження автоматизації та цифрових рішень;
- екологічний ефект – зменшення негативного впливу на довкілля, впровадження екологічно чистих технологій.

Виклики у процесі оцінки ефективності

Процес оцінки ефективності інновацій може супроводжуватися певними труднощами:

- труднощі у зборі достовірних даних – обмежений доступ до фінансової та ринкової інформації;
- довготривалий характер інноваційних ефектів – позитивний результат може проявитися через кілька років після впровадження;
- суб'єктивність оцінки – різні зацікавлені сторони можуть мати відмінні критерії оцінки інноваційної діяльності.

Оцінка ефективності інноваційної діяльності є важливим інструментом стратегічного управління підприємством. Використання комплексного підходу до оцінки успішності інновацій дозволяє приймати обґрунтовані рішення щодо подальшого розвитку компанії та ефективного використання ресурсів.

Завдяки систематичному аналізу можна не лише оцінити результати впроваджених рішень, а й сформувати стратегію подальшого вдосконалення інноваційного процесу.

Для цього необхідно:

- проаналізувати, як інновації впливають на обране підприємство і його конкурентоспроможність;
- ідентифікувати чинники, які визначають інноваційний потенціал підприємства для виявлення його конкурентних переваг;
- здійснити вибір стратегії для управління інноваційним процесом на підприємстві.

При виборі стратегії управління інноваціями необхідно зосередити увагу на таких аспектах:

- відносні переваги конкурентів у використанні інновацій та їх вплив на ринкову позицію підприємства;
- ідентифікація і оцінка стратегічних можливостей використання інновацій, що здатні забезпечити зростання підприємства;
- методи управління ризиками для мінімізації можливих втрат;
- створення умов для успішного впровадження стратегії та забезпечення підтримки інноваційних ініціатив на всіх рівнях управління підприємством.

7. Визначення перспектив розвитку інноваційної діяльності (приклад).

Визначення перспектив розвитку інноваційної діяльності туристичного підприємства є ключовим етапом для формування стратегії його довгострокового зростання. Основні напрями цього процесу включають:

- аналіз ринку та тенденцій. Дослідження поточних і майбутніх тенденцій у сфері туризму дозволяє визначити перспективні напрями розвитку. Важливо враховувати зміни в попиті, вплив нових технологій, зміни у вподобаннях туристів та регіональні особливості;
- оцінка внутрішнього потенціалу. Аналіз внутрішніх ресурсів підприємства, таких як кадровий потенціал, технологічна база та фінансові можливості, допомагає оцінити його готовність до впровадження інновацій;
- впровадження цифрових технологій. Автоматизація бізнес-процесів, використання штучного інтелекту та впровадження цифрових сервісів покращують ефективність управління, маркетингових стратегій та взаємодії з клієнтами;
- розвиток нових туристичних продуктів. Створення унікальних пропозицій, таких як екотуризм, гастрономічні тури або подієвий туризм, дозволяє залучити нові сегменти туристів та підвищити конкурентоспроможність підприємства;

- партнерство та міжнародне співробітництво. Взаємодія з міжнародними туристичними організаціями, інвесторами та партнерами сприяє впровадженню передових практик та залученню нових можливостей для розвитку;

- екологічна та соціальна відповідальність. Дотримання принципів сталого розвитку, мінімізація негативного впливу на довкілля та впровадження екологічних ініціатив створюють позитивний імідж підприємства та підвищують його привабливість для клієнтів.

8. Розробка заходів з оптимізації інноваційної діяльності (приклад).

Оптимізація інноваційної діяльності туристичного підприємства передбачає розробку ефективних заходів, які сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності, підвищенню рівня впровадження нових технологій та покращенню управлінських процесів.

Основні напрями оптимізації:

- вдосконалення організаційної структури. Впровадження сучасних підходів до управління інноваційними процесами, створення спеціалізованих відділів та підвищення кваліфікації персоналу сприяє більш ефективному використанню інноваційних ресурсів;

- модернізація технологічних процесів. Впровадження цифрових технологій, автоматизація операцій та використання штучного інтелекту дозволяє підвищити продуктивність та зменшити витрати;

- розвиток партнерських відносин. Співпраця з науковими установами, стартапами та міжнародними компаніями сприяє обміну передовими практиками та залученню нових інновацій;

- оптимізація маркетингових стратегій. Використання сучасних методів аналітики даних, персоналізованої реклами та цифрових платформ допомагає ефективніше доносити інноваційні пропозиції до цільової аудиторії;

- підвищення рівня клієнтоорієнтованості. Впровадження інноваційних сервісів, покращення комунікацій із клієнтами та аналіз зворотного зв'язку дозволяють підвищити рівень задоволеності туристів;

- створення екологічно сталих рішень. Запровадження екологічних стандартів, використання альтернативних джерел енергії та зменшення викидів сприяє формуванню позитивного іміджу та відповідності сучасним тенденціям сталого розвитку.

Здійснення цих заходів дозволить туристичному підприємству адаптуватися до змін на ринку, підвищити ефективність своєї діяльності та забезпечити довгострокову конкурентну перевагу.

Отже, щоб у повному обсязі розкрити тему ІНДЗ: «Аналіз і оцінка можливостей інноваційного розвитку туристичних підприємств Волинської області» необхідно послідовно дотримуватися основних етапів дослідження.

Моніторинг та контроль є невід'ємною складовою ефективного дослідження інноваційної діяльності туристичних підприємств.

Завдяки ефективному моніторингу та контролю туристичне підприємство зможе забезпечити стабільний розвиток, підвищити ефективність використання інновацій та мінімізувати ризики.

ОФОРМЛЕННЯ, ПОДАННЯ ТА ЗАХИСТ ІНДЗ

Виконані індивідуальні навчально-дослідні завдання мають відповідати встановленим академічним стандартам та оформлюватися згідно з вимогами до наукових робіт.

Основні вимоги до оформлення

1. СТРУКТУРА РОБОТИ

Титульна сторінка (зазначаються назва освітнього компонента, тема роботи, ПІП здобувача, група, рік виконання).

Зміст (перелік основних розділів із зазначенням сторінок).

Вступ (актуальність теми, мета, завдання дослідження, методи, очікувані результати).

Основна частина (логічний виклад матеріалу відповідно до обраної тематики, використання наукових джерел, аналіз, порівняння, дослідницькі висновки).

Висновки (узагальнення результатів дослідження, пропозиції та рекомендації).

Список використаних джерел (оформлений згідно з бібліографічними стандартами, зокрема ДСТУ 8302:2015).

Додатки (за необхідності – таблиці, графіки, діаграми, анкети тощо).

2. ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ

Текст набирається у текстовому редакторі Microsoft Word або аналогічному.

Шрифт – Times New Roman, розмір 14 pt, міжрядковий інтервал 1,5.

Поля: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє та нижнє – 20 мм.

Вирівнювання тексту – по ширині.

Абзацний відступ – 1,25 см.

3. ОФОРМЛЕННЯ ЦИТАТ ТА ПОСИЛАНЬ

Прямі цитати беруться в лапки та супроводжуються посиланням на джерело.

Посилання на літературні джерела оформлюються у квадратних дужках із зазначенням номера джерела зі списку використаних джерел та сторінки (наприклад, [5, с. 23]).

5. ОРИГІНАЛЬНІСТЬ РОБОТИ

Виконана робота має бути унікальною, відповідати принципам академічної доброчесності та не містити плагіату.

У разі виявлення запозичень без належного оформлення посилань робота повертається на доопрацювання.

Дотримання зазначених вимог сприятиме якісному виконанню ІНДЗ, розвитку аналітичного мислення та формуванню професійних компетентностей у сфері інноваційних технологій в туризмі.

6. ПОДАННЯ РОБОТИ

Робота подається у друкованому або електронному вигляді за погодженням із викладачем, з дотриманням встановленого дедлайну.

7. ЗАХИСТ ІНДЗ

Захист індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ) є підсумковим етапом виконання роботи, що передбачає презентацію основних результатів дослідження, обґрунтування отриманих висновків та демонстрацію рівня сформованості аналітичних і практичних навичок здобувача освіти.

Процес захисту ІНДЗ спрямований на оцінку не лише змістовного наповнення роботи, але й уміння здобувача презентувати власні дослідження, аргументувати позицію та відповідати на запитання.

Форма захисту ІНДЗ

Захист ІНДЗ – це публічна презентація виконаного завдання здобувача освіти перед викладачем та іншими здобувачами освіти. За бажанням до обговорення можуть бути долучені стейкхолдери, роботодавці, і ін.

Структура захисту

1. Вступна частина:

- коротке представлення теми ІНДЗ;
- обґрунтування актуальності дослідження;
- визначення мети та завдань роботи.

2. Основна частина:

- короткий огляд теоретичних аспектів дослідження;
- представлення дослідницького підходу, методів і об'єкта дослідження;
- аналіз отриманих результатів, їх інтерпретація та значущість;
- практичні рекомендації щодо впровадження інноваційних технологій у сфері туризму.

3. Висновки та дискусія:

- формулювання основних висновків дослідження;
- відповіді на запитання викладача, здобувачів, і ін;

Успішний захист ІНДЗ дозволяє здобувачам освіти не лише підтвердити рівень набутих знань, а й отримати корисний досвід наукової дискусії, що сприятиме їх професійному розвитку у сфері туризму та рекреації.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДЗ (8 БАЛІВ)

1. Цілісність, систематичність та логічна послідовність викладу матеріалу – максимально 1 бал.

Оцінюється чітка структура роботи, послідовність викладу та логічність обґрунтувань.

2. Повнота розкриття питання – максимально 1 бал.

Оцінюється глибина аналізу, вміння висвітлити всі аспекти інноваційної діяльності підприємства, виявлення проблем та шляхів їх подолання.

3. Уміння формулювати власне ставлення до проблеми, робити аргументовані висновки – максимально 1 бал.

Оцінюється здатність до критичного мислення, навички формування висновків та пропозицій щодо інноваційного розвитку підприємства.

4. Опрацювання сучасних наукових інформаційних джерел – 1 бал.

Оцінюється використання актуальних джерел інформації, досліджень, аналітичних оглядів і законодавчих актів для обґрунтування рішень.

5. Захист виконаного індивідуального завдання – максимально 4 бали:

- **4 бали:** відповідь обґрунтована за змістом, здобувач освіти вільно володіє матеріалом, чітко і повно відповідає на запитання викладача;

- **3 бали:** відповідь розкрита, здобувач освіти вільно володіє матеріалом, але містить деякі неточності;

- **2 бали:** відповідь повна, проте здобувач освіти допускає помилки в основних питаннях;

- **1 бал:** здобувач освіти у загальній формі орієнтується в матеріалі, відповідь неповна або поверхова.

Загальна максимальна оцінка: 8 балів

Рекомендована література:

1. Кривенко В. С., Кривенко М. І., та Сідлецький Т. Л. Регіональний розвиток туризму в умовах глобалізації: інноваційні підходи. *Журнал економічної теорії та практики*. 2020. DOI: 10.22212/jеср.2020.12.4.6.
2. Лисюк Т. В., Ройко Л. Л., Горяєва А. І. Інноваційні інформаційні процеси у розвитку туристичного сектору України. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3435> DOI: 10.32782/2524-0072/2024-59-60.
3. Лисюк Т. В. Екскурсійна діяльність на Волині. *Сучасні трансформації сервісної економіки: туризм, рекреація та комерційні послуги*: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Мукачево, 29–30 вересня 2022 р.). Мукачево : МДУ, 2022. С 13–15.
4. Лисюк Т. В. Інноваційна діяльність підприємств сфери послуг. *Сучасні світові тенденції розвитку економіки, обліку, фінансів і права*: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 12 липня 2022 р.). Полтава : ЦФЕНД, 2022. С. 28–29.
5. Лисюк Т. В. Туристичні підприємства України: інноваційний розвиток. *Глобальне суспільство у формуванні нової безпеки Система і світовий порядок*: Матеріали 2-ї Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 27–28 липня 2023 р. Дніпро : ФОП Мареніченко В. В., 2023. С. 230–233.
6. Лисюк Т. В., Матвійчук Л. Ю., Лепкий М. І. Інноваційні інформаційні технології туристичних підприємств. *Економічний форум*. 2021. №1(3). С. 78–87. URL: <http://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2021-3-11>.
7. Лисюк Т. В., Ройко Л. Л., Білецький Ю. В. Інноваційні інформаційно-комунікативні технології у сфері туризму. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1715> DOI: 10.32782/2524-0072/2022-43-26.
8. Лисюк Т. В., Ройко Л. Л., Білецький Ю. В. Цифрові інноваційні технології у сфері туризму України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2554> DOI: 10.32782/2524-0072/2023-52-36
9. індустрії гостинності. *Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук* : збірник матеріалів V Міжнар. наук.-практ. конф. (11 листопада 2021 р.) / відп. ред. Голуб Г. С., Зінченко М. О. Луцьк, 2021. С. 598–601.
10. Лисюк Т. В., Терещук О. С., Арендарчук А. А. Технологічні інновації у діяльності вітчизняних туристичних підприємств. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. Вип. 1(62). 2021. С. 76–81. DOI: 10.32847/business-navigator.62-12.
11. Лисюк Т. В., Терещук О. С., Білецький Ю. В. Віртуальні екскурсії – інноваційний напрям у туристичній діяльності Волині. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. URL:

- <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2554> DOI: 10.32782/2524-0072/2023-53-44.
12. Лисюк Т. В., Терещук О. С., Білецький Ю. В. Туристичні подорожі у Волинській області: особливості організації в умовах сучасних викликів. *Економіка та суспільство*. 2023. № 54. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2554> DOI: 10.32782/2524-0072/2023-54-5.
  13. Лисюк Т. В., Терещук О. С., Демчук О. А. Екскурсійна діяльність у Волинській області в умовах пандемії. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка: Науковий журнал*. Вип. 7. Херсон : Видавничий дім «Гельвестика», 2021. С. 73–81. DOI: 10.32851/2708-0366/2021.7.9.
  14. Лисюк Т. В., Терещук О. С., Демчук О. А. Інноваційні підходи до використання реклами та PR-технологій в готельно-ресторанному бізнесі. *Економіка та суспільство*. 2021. № 28. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2554> DOI: 10.32782/2524-0072/2021-28-35 .
  15. Мишак І. А. Стратегічні напрями інноваційного розвитку туристичної індустрії Волинської області. *Волинський економічний журнал*. № 1. 2021. С. 10–22.
  16. Носенко М. М. Інноваційний розвиток регіонального туризму: теоретичні аспекти та практичні стратегії. *Економіка і регіон*. 2022. DOI: 10.36887/2072-6981.2022.2.3.
  17. Огієнко М., Узва А., Любаров Ю. Інноваційні напрями підвищення ефективності державного регулювання у регіональній туристичній сфері. *Український журнал прикладної економіки*. 2020. DOI: 10.36887/2415-8453-2020-3-24.
  18. Павлюк В. Й., Бережний І. В. Аналіз державного регулювання туристичної діяльності в Україні: перспективи для Волинської області. *Економіка і інновації*. 2022. № 6(25). С. 48–56.
  19. Саркісян Г. Напрями впровадження інноваційних заходів у регіональних туристичних ринках. *Український журнал прикладної економіки*. 2020. DOI: 10.36887/2415-8453-2020-2-41.
  20. Сміт Р. Д., Капелюш Ю. П. Роль державної політики у розвитку інноваційного туризму: досвід і перспективи. *Економіка та управління національними проектами*. 2021. № 3(4). С. 89–101.
  21. Філюк С. Система інноваційно-інвестиційних заходів економічної стратегії відновлення туристично-рекреаційного потенціалу України. *Український журнал прикладної економіки і технологій*. 2022. DOI: 10.36887/2415-8453-2022-2-51.
  22. Холоденко В. М., Сторожук Т. О. (2021). Інноваційні технології в туризмі: монографія. Київ : Видавництво «Наукова думка», 2021. DOI: 10.45678/innovation.tourism.2021-05-03.

Електронні ресурси:

1. Державна агенція розвитку туризму України. Інноваційні підходи до розвитку туризму в Україні та Волинській області. URL: <https://www.tourism.gov.ua>.
2. Економічна енциклопедія України. Регіональний розвиток туризму: інновації, технології та фінансування. URL: <https://www.economica.com.ua>.
3. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР (з останніми змінами) *(цей закон визначає правові, організаційні, соціальні та економічні основи реалізації державної політики в галузі туризму. Він регулює діяльність суб'єктів туристичного ринку, а також забезпечує повноваження органів влади у розвитку та підтримці інновацій у туризмі, встановлює вимоги до якості послуг і стандартів безпеки для туристів)*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. № 40-IV (з останніми змінами) *(це основний закон, що визначає правові, економічні та організаційні засади інноваційної діяльності в Україні. Він містить положення про державну підтримку інновацій, форми та види інноваційної діяльності, інструменти фінансового стимулювання, зокрема державні інвестиції, гранти, субсидії, а також про пільгове оподаткування інноваційних проєктів)*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
5. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму України *(ресурси та новини щодо туристичних напрямків та інновацій у туризмі в Україні)* URL: <https://www.tourism.gov.ua/>.
6. Офіційний сайт Волинської обласної державної адміністрації *(Регіональний розвиток та інноваційні стратегії у Волинській області)*. URL: <https://www.voladm.gov.ua>.
7. Портал Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України *(містить інформацію про природоохоронні заходи та туристичні об'єкти Волині)*. URL: <https://mepr.gov.ua/>
8. Google Scholar *(пошукова система для наукових статей, яка допоможе знайти додаткові дослідження за темою)*. URL: <https://scholar.google.com/>
9. Harvard Business School Online *(курси з управління інноваціями у сфері туризму та політики розвитку, наприклад: Innovation in Tourism Policy)*. URL: <https://www.hbs.edu/>
10. OECD Tourism Trends and Policies *(публікації, статистика та аналітика про туризм і політики розвитку галузі, включаючи фінансування інноваційних проєктів)*. URL: <https://www.oecd.org/cfe/tourism/>.
11. Visit Ukraine *(інформаційний ресурс для відстеження актуальних туристичних ініціатив в Україні, включно з інноваційними проєктами)*. URL: <https://visitukraine.today/>
12. Skift *(провідна платформа новин та досліджень для професіоналів туристичної індустрії, висвітлює інновації, цифровізацію та нові технології у туризмі)*. URL: <https://skift.com/>

Навчально-методичне видання

Лисюк Тетяна Василівна

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ТУРИЗМІ

методичні рекомендації до виконання ІНДЗ для здобувачів другого
(магістерського) рівня вищої освіти спеціальності ІЗ Туризм і рекреація
освітньо-професійної програми Туризм

Підписано до друку 28.03.2025. Формат 60×84 ¹/₁₆
Ум. друк. арк. 1,75. Обл.-вид. арк. 1,12. Зам. 183. Тираж 100.
Папір офсетний. Гарнітура Times. Друк цифровий.

Видавець і виготовлювач ФОП Мажула Ю. М.
43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 47/35.
Тел. моб. 096 61 66 277, e-mail: y.mazhula@gmail.com

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 7662 від 07 вересня 2022 року